

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep, Oslo
0032 OSLO

Dykkar ref.:
Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse)
2015/1439-6

Bergen 29.04.2016

De regionale forskningsfondenes vurdering av ordningen med felles midler – den såkalte 15 % potten

Torsdag 14. april 2016 hadde de regionale forskningsfondene styreledersamling i Oslo. Tema for møtet var blant annet NIFUs evaluering av fellesmidlene i Regionale forskningsfond – den såkalte 15 % potten. Brevet er en samlet tilbakemelding fra de regionale forskningsfondene til Kunnskapsdepartementet med synspunkt på videre utvikling av ordningen med 15 % potten.

Kort om NIFU evalueringen av 15 % potten

Ordningen innebærer at 15 prosent av midlene er ment å brukes til felles utlysninger i samarbeid mellom to eller flere regioner for å muliggjøre større satsinger som den enkelte fondsregion ikke selv har mulighet for. Forvaltningen av disse midlene har imidlertid bydd på betydelige utfordringer. Man har hatt felles utlysninger i fire runder, og alle har blitt praktisert på forskjellige måter. Evalueringen viser at man har bare i begrenset grad lykkes med å nå intensjonene om større satsinger. På den positive siden konkluderer analysen med at man har hatt noen større satsinger enn det man ellers ville hatt, og blant de finansierte prosjektene er det en større andel som har samarbeid på tvers av regionene enn det som gjelder prosjekter finansiert i de øvrige utlysningene. På den negative siden kommer at det har vært mange små utlysninger, og en større andel av de innvilgede prosjektene har laveste godkjente karakter enn i de ordinære utlysningene. I tillegg har beslutningsprosessene for å komme frem til fellesutlysningene vært meget krevende, og man har så langt ikke lykkes i å utvikle gode rutiner for dette. Det er dessuten påvist at et stort flertall av prosjektene som fondene finansierer gjennom ordinære midler alt har samarbeid ut over egen region.

På dette grunnlag vurderer NIFU tre alternativer for videreføring:

1. Avvikling av fellespotten og ingen formelle krav til samarbeid om felles utlysninger
2. Avvikling av fellespotten, men opprettholdelse av kravet om at en viss andel av midlene skal gå til felles utlysninger
3. Videreføring av dagens ordning med fellespott

NIFU konkluderer i rapporten med å anbefale alternativ 1 (over).

Drøfting i fondsregionene og på styreledermøtet 14. april 2016

Alle fondene hadde på forhånd drøftet rapporten og framlegget fra NIFU.

På styreledermøtet 14. april kom følgende fram:

RFF Nord Norge, RFF Midt Norge, RFF Vestlandet, RFF Oslofjorden og RFF Agder slutter seg til alternativ 1, som også er anbefalingen i NIFU's rapport, og den begrunnelse som er gitt for dette:

Avvikling av fellespotten og ingen formelle krav til samarbeid om felles utlysninger.

- Ordningen er vanskelig og tidkrevende å praktisere innenfor rammen av dagens organisering av Regionale forskningsfond,
- Ordningen har i begrenset grad muliggjort større satsinger.
- Det kan også være et viktig argument for avvikling av ordningen at den i sin tid ble begrunnet ut fra en bekymring for at Regionale forskningsfond ville føre til en fragmentering av forskningen og forskning av dårlig kvalitet, mens en tidligere følgeevaluering av Regionale forskningsfond har vist at denne frykten har vært ubegrunnet. Hovedbegrunnelsen for ordningen har dermed falt bort.

RFF Innlandet og RFF Hovedstaden sluttet seg til alternativ 2:

Avvikling av fellespotten, men opprettholdelse av kravet om at en viss andel av midlene skal gå til felles utlysninger.

Argumentasjonen til disse fondsregionene følger NIFUs vurdering:

- Det eksisterer et potensial for å få frem flere godt forankrede felles satsinger i samarbeid mellom regionene.
- RFF Innlandet har deltatt aktivt i utlysninger av 15 % potten da dette har gitt mulighet til større utlysninger enn det fondet har muskler til på egen hånd.

Oppsummert fra styreledermøtet

Et flertall av fondsregionene ønsker alternativ 1 i rapporten fra NIFU. I tråd med konklusjonene fra rapporten innebærer dette alternativet at ordningen med fellespotten avvikles, og at midlene i fellespotten fordeles direkte til regionene etter samme fordelingsnøkkel som for de øvrige midlene. Alternativet innebærer videre at retningslinjenes formuleringer om fellesutlysninger fjernes.

Fondene ønsker imidlertid samarbeid, og vil legge til rette for det når det er tjenlig ut fra faglige og/eller regionale hensyn.

Det er ikke startet arbeid med å organisere felles utlysninger for 2016. På bakgrunn av argument som er ført for avvikling av ordningen, følger det at en endring bør iverksettes fra 2016.

Fondsregionene ber Kunnskapsdepartementet ta disse vurderinger med når videre utvikling av ordningen med 15 % potten skal besluttes.

Forskningsrådets vurdering

Forskningsrådet er konsultert om deres vurdering av 15 % potten som del av arbeidet med dette brevet.

Forskningsrådet støtter det syn som er fremmet fra flertallet av fondsregionene – alternativ 1; Avvikling av fellespotten og ingen formelle krav til samarbeid om felles utlysninger.

Gitt en avvikling av ordningen uttrykker Forskningsrådet videre det syn at fellespottmidlene fordeles etter samme nøkkel som de ordinære midlene. Forskningsrådet ser det ikke som hensiktsmessig at en del av totalpotten fordeles etter én nøkkel og en annen etter en annen nøkkel. Etter Forskningsrådets vurdering er det bare ved alternativ 2 i NIFU sin rapport at en slik fordeling kan ha noe for seg.

Med hilsen

Jone Engelsvold
Teamleder Regionale forskningsfond, vår 2016
e.f

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.